

Tvangsbruk

Bjørnar Olsen
Sjefredaktør

Helse- og omsorgsminister Bent Høie har sett seg lei på tvangsbruken her til lands. For mye og feil bruk av tvang er Høies dom over helsevesenet og profesjonene. Derfor skal loven om psykisk helsevern endres og pasientrettighetene styrkes.

Slik signaliserer Høie på ny at det er brukerne og pasientene som for tiden er de drivende kreftene i norsk helsetjenesteutvikling. Som i Primærhelsetjenestemeldingen (St.meld. 26, 2014–2015) legges det til grunn at det er pasientens tjenester som skal bygges. Og Høie er «overbevist om at pasientens stilling må styrkes, hvis vi skal lykkes med å få ned tvangsbruken i den norske helsetjenesten» (Aftenposten 11. april).

Helseprofesjonene gjør klokt i å merke seg den sterke betoningen av brukerrettigheter for å endre en tvangsbruk som verken psykologer eller andre helseprofesjoner har maktet å redusere. Fortsatt går kritikken på at det er for mye tvang, og at de geografiske variasjonene er uforklarlige og uakseptable. Med det siste utspillet forteller myndighetene at de har sett seg lei på at profesjonene ikke har evnet å gjennomføre de nødvendige endringene når det kommer til tvang, og at de i stedet vil nå målene gjennom lovendringer som sikrer pasientene mer innflytelse over selve behandlingen

Et nytt lovverk kan også sikre en mer enhetlig forståelse av lovverket i helsevernet. Ness og kolleger (Legetidsskriftet 11. april) peker på at klinikere tolker helsevernloven forskjellig, og at dette er en av hovedårsakene til ulik bruk av tvangsinnleggelse. En ny lovgivning og nødvendig opplæring i denne vil kunne være et bidrag til å sikre befolkningen like rettigheter.

I dag er psykologprofesjonen den største gruppen med ansvar for forvaltning av lov om psykisk helsevern. Da kan ikke profesjonen toe sine hender, men må ta det ansvaret vi er satt til å forvalte. Og signalet er entydig: Brukerne skal lyttes til, og tvangsbruken skal ned. Det er derfor betryggende at Psykologforeningens president 12. april sier at foreningen føler et særlig ansvar for å bidra til utvikling, fornying og forbedring, og vil samarbeide med helsemyndigheter og brukerorganisasjoner for å nå målene alle virker enige om.